

ELŐSZÓ

Készülve nemcsak ennek a tanulmánykötetnek az összeállítására, hanem a 2019-es éven átívelő OFFI 150 jubileumi évre egyaránt, igazán nagyszerű érzés volt az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda szakmai jogelődeiről, szervezetének történetéről vagy akár szabályozástörténeti kutatásainak elemzéséről olvasni. Remélem, hogy e kötet írásai közt böngészve, kedves Olvasó, Önben is sikerül felidézniünk szép pillanatok az elmúlt évtizedekből az egykori igazgató (Szappanos Géza) és kiváló lektor (Vida Tamás) visszaemlékezéseivel. Szeretnénk ugyanakkor beszámolni újdonságokról is, és szeretnénk egy adott speciális szakterület (mint amilyen például a hitelesítés) történeti összefoglaló elemzésével feltárni egy-egy problematika komplexitását, mert ezek folyton-folyvást felmerülnek a nyelvi közvetítés során is.

Első élményem az OFFI-val még ügyvédjelölt koromból való, amikor (egykori emlékeimet visszaidézve) egy nagyon hivatalos helyre kellett mennem sorba állni, hasonlóan a cégbírósághoz vagy a földhivatalhoz, hogy a munkaadó ügyvédi irodám ügyfeleinek fordítása az adott perhez vagy hatósági eljáráshoz hitelesen és határidőre meglegyen. Az ügyvédek nagyon szigorúan vették már akkor is a határidőket, az ügyintézési késedelemből eredő kockázatokat nem mertük bevállalni, és mindig komoly alkut kellett folytatnunk egy-egy fordítási határidő rövidítése érdekében, ha az ügyfél érdeke úgy kívánta. Előfordult persze, hogy a sikeres ügyintézés után az ügyfelünk reklamált, amikor kézbe vette a sürgősségi felaras fordítási és lektorálási díjról szóló számlát. Ma az OFFI vezérigazgatójaként már a másik oldalt is látom, s átérzem, hogy miért vették rossz néven elődeim, ha a megbízók – legyen szó akár állami szereplőről – nem szándékozták kifizetni a magas fordítói díjakat, és nem értékelték az egyébként igen magas színvonalú fordítói munkát, mert csak az árak kérdésével törődtek.

Emlékszem arra is, hogy amikor mi, ügyvédtanoncok bejelentettük az irodavezetőnek, hogy aznap milyen teendőt intézünk házon kívül, akkor körülbelül ilyen informatív kijelentéseket tettünk: „*megyek a Nádor utcába!*” (ez cégbírósági ügyintézészt jelentett), vagy „*a Bajzába mentem, délután jövök!*” (kiáltottuk, ha az OFFI-ba indultunk hiteles fordításért). Arra már nem emlékszem, hogy akkor lehetett-e saját ügyintézőt választani, mint napjainkban, de azt határozottan fel tudom idézni, hogy sem elektronikus ügyfélelégedettség-mérés nem volt, és biztosan nem 11 perc volt az ügyfélszolgálati ablaknál eltöltött ügyintézési idő (a sorban állás nélkül számítva sem). Mindezek miatt a cégbírósági, a földhivatali vagy a hiteles fordítási ügyintézéshez a közlekedéssel együtt általában több órát is beterveztünk. Ezek még a 90-es évek voltak, azóta nagyot változott a világ, különösen az elektronikus ügyintézési megoldások térhódításával.

Idén ötödik éve már, hogy – beleszámítva az ügyvédjelöltek kötelező gyakorlati idejét is – európai uniós és kereskedelmi szakjogászként összesen több mint 20 év ügyvédi szolgálatot követően az ügyvédi talárt lecseréltem további nemes ügyek viteléért, és

az Igazságügyi Minisztérium főosztályvezetője, majd az OFFI felügyelő bizottságának elnöke lehettem. A minisztériumban számos igazságügyi szolgáltatással kapcsolatos érdekes feladatba kapcsolódhattam be, így például nemcsak a végrehajtókkal, szakértőkkel vagy az ügyvédekkel kapcsolatos reformokban és felügyeleti feladatokban vehettem részt, hanem a bírósági (igazságügyi) tolmácsolás és a hiteles fordítás láthatatlan kulisszatitkai is hamar feltárultak előttem: ezek egyszerű megbízóként vagy egykori ügyfélként örökké láthatatlanok maradtak volna számomra. Ugyanakkor jogásként és az OFFI vezetőjeként nap mint nap újat tanulok, és megélem azt, hogy mennyi közös kapcsolódási pont létezik a jogtudomány szaknyelve és a magyar nyelv között. Az országos fordítóiroda szempontjából is vizsgálva még nagyobb a jelentősége a jogi és közigazgatási szövegek, rendelkezések, határozatok közérthetőségének, amelyek ezáltal megkönnyíthetik a gyorsabb, precízebb fordíthatóságot, és fordítva. Minél inkább (jogi) bikkfanyelven íródott, íródik egy forrásnyelvi szöveg, legyen az jogszabály, online űrlap vagy sablonizált szerződés, annál nehezebb azt még egy kiváló fordítónak és lektornak is jó minőségű célnyelvi irattá transzformálni. Napjaink online kereskedéssel átitatott világában – amely egy globális, határok nélküli digitális térben, platformokon zajlik, és amelyet internetes böngészőbe vagy chatprogramokba beépített automata fordítóalkalmazások tesznek nyelviileg is átjárhatóvá, egyre akadálymentesebbé – az űrlapok beklikkelése jelenthet akár egy szerződés-kötést is. 21. századi világunkban a keresetlevél beadása is elektronizált formanyomtatványok kitöltésével valósulhat meg. A pereskedésről hamarosan már nem a 19. századi poros, sárga papíraktákra emlékeztető és okuláréval olvasható jogászai termékek jutnak eszünkbe. Nem csoda tehát, ha napjainkban már a 2019-ben 150. szakmai évfordulóját ünneplő, az egykori Központi Fordító Osztályra emlékező OFFI-ban is napi rutinnak számít az e-hiteles fordítás vagy az e-szakfordítás előállítás. És az egykor valódi tűvel varrott, nagy billogot is kapott és szalaggal összefűzött hiteles fordítások helyét mára felváltották a szkennelhető, papírtakarékosabb, varrás helyett modern tűzéssel és kisebb helyigényű biztonsági címkével hitelesített megoldások. És ki tudja, mi jöhet még! Hiszen folyamatosan reagálnunk kell a globális technológiai kihívásokra, ami nem kíméli sem a jogászai hivatást, sem a nyelvi közvetítést...

Az OFFI fordítói és tolmácsai egykor és ma is koruk kiváló és megbecsült szakemberei, akik igen magas nyelvi kompetenciákkal bírnak, egyetemi katedrán is oktatták és oktatják az ifjúságot, hittek és hisznek a tudásmegosztásban és a mentorálás sikerességében. Valódi szép kihívás nemcsak nekem, az állami fordítószolgálat jelenlegi vezetőjének, hogy a jelen tanulmánykötetben bemutatott közigazgatási, jogi és nyelvszakmai hagyományokra építő OFFI-t egy digitális adatbázisokra, modern, akár automatizált megoldásokra és magas színvonalú terminológiai fejlesztésekre építő nyelvi szolgáltató intézetre alakítsuk. És mindeközben természetesen sem a hiteles fordítás, sem a bírósági tolmácsolás, sem a nyelvi szakértői közfeladataink, sem a jogszabályfordítás, sem pedig a legnagyobb odafigyelést igénylő kormányzati megrendeléseink ellátása meg nem inoghat, minősége nem csökkenhet.

Budapest, 2019. február 28.

NÉMETH GABRIELLA, vezérigazgató